

V L A A M S   P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

12 november 2002

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING EN WETENSCHAPSBELEID

Vraag om uitleg van de heer Dirk De Cock tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de acute problemen bij hoogbegaafde kleuters

Vraag om uitleg mevrouw Brigitte Grouwels tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over een onderwijssamenwerking tussen Vlaanderen en Turkije

Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

Dinsdag 12 november 2002

VOORZITTER : De heer Gilbert Vanleenhove

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 14.21 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Dirk De Cock tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de acute problemen bij hoogbegaafde kleuters

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer De Cock tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de acute problemen bij hoogbegaafde kleuters.

De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, de problematiek van hoogbegaafde kinderen kwam de laatste jaren regelmatig ter sprake in deze commissie. Toch zijn er nog acute problemen waarvoor in het belang van de kinderen, dringend een oplossing moet worden gezocht. Onlangs kreeg ik een verhaal te horen van een verontruste moeder over haar vierjarig dochtertje dat overduidelijke tekens van hoogbegaafdheid vertoont.

Na de nodige testen en gesprekken mocht het meisje op driejarige leeftijd al naar de derde kleuterklas, twee schooljaren hoger dan haar leeftijdgenootjes. In het begin verliep alles vlot tot het meisje zich ook daar begon te vervelen. Groot was dan ook de teleurstelling toen de ouders hoorden dat het meisje niet over mocht naar het eerste leerjaar omdat ze hiervoor wettelijk gezien te jong was. Ze zou het derde kleuterklasje moeten overdoen.

Samen met de directie werd er echter afgesproken dat het kind dit schooljaar als vrije leerling mocht starten in het eerste leerjaar. Het meisje bloeide helemaal open, kan vlot mee en ook de leerkracht is vol lof. De ouders kregen weer hoop tot er bu-

reaucratische problemen opdoken. Bij een bezoek van de inspectie kreeg de directie te horen dat het vierjarig meisje niet mocht deelnemen aan de lessen van het eerste leerjaar, ook niet als vrije leerling. Om dit toe te laten heeft de school een officieel schriftelijk bewijs nodig. Een tweede probleem betreft de subsidiëring. De school zou volgend schooljaar geen subsidie meer ontvangen voor het meisje.

Mevrouw de minister, deze problematiek ligt me na aan het hart. Ik wil u dan ook enkele vragen stellen. Vanaf welke leeftijd mag een kind het eerste leerjaar aanvragen ? Mag een vierjarig kind, wanneer het na rijp beraad de toestemming krijgt van de directie en er in de school werkelijk een draagvlak aanwezig is om het kind te begeleiden, als vrije leerling deelnemen aan de lessen in het eerste leerjaar ? Is daar een officieel document voor nodig ? Zo ja, welke instantie beschikt over de bevoegdheid om zo'n document uit te reiken en op grond waarvan ? Indien neen, welk alternatief is er dan voor zo'n kind ? Kan een school worden gesubsidieerd voor een vrije leerling ? Zo neen, op welke manier kan het probleem dan het beste worden benaderd wanneer we ervan uitgaan dat we in de toekomst toch minder in schooljaren zullen denken en meer in basispakketten ? Welk traject kan een school die zich met een dergelijk probleem geconfronteerd ziet, het beste volgen ?

De voorzitter : De heer Demeulenaere heeft het woord.

De heer Julien Demeulenaere : Mevrouw de minister, we zijn net terug uit Noorwegen. We hebben aan de universiteit van Oslo vernomen dat velen daar student blijven tot hun 30e of zelfs 40e. Er wordt ernstig aan gedacht om premies toe te kennen aan studenten die op tijd afstuderen. De vraag van de heer De Cock doet me opmerken dat dit een manier is om tijd uit te sparen. Ik ken ook een voorbeeld van een kind in de tweede kleuterklas

Demeulenaere

dat al kan lezen en schrijven. Dat kindje is gedwongen om er te blijven als er niets gebeurt. Ik sluit me dan ook aan bij de vragen van de heer De Cock en vraag om dringende maatregelen.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, om hoogbegaafde kinderen vlotter te laten doorstromen, werd de regelgeving inzake toelatingsvoorwaarden via onderwijsdecreet XIII van 13 juli 2001 reeds versoepeld. Sinds 1 september 2001 is het mogelijk dat leerlingen in het gewoon lager onderwijs op een termijn van 4 jaar hun lager onderwijs beëindigen. In uitzonderlijke omstandigheden is het mits afwijking van de Vlaamse regering zelfs mogelijk om die termijn nog in te korten.

Aan de leeftijd waarop een kind het lager onderwijs kan aanvatten, zijn nog geen wijzigingen aangebracht. De normale regel is dat een leerling 6 jaar moet zijn voor 1 januari van het lopende schooljaar om toegelaten te worden tot het lager onderwijs. Ouders kunnen echter beslissen om hun kind één schooljaar vroeger het lager onderwijs te laten aanvatten. Een leerling die 5 jaar wordt voor 1 januari van het lopende schooljaar kan dus ook in het lager onderwijs worden ingeschreven. Een voorafgaand advies van de klassenraad en het CLB is vereist, maar het zijn de ouders die hierover de uiteindelijke beslissing nemen.

Het begrip vrije leerling is nergens ingeschreven in de regelgeving voor het basisonderwijs. In principe kan een vierjarig kind dan ook geen toestemming krijgen om als vrije leerling deel te nemen aan de lessen van het lager onderwijs. Een officieel document om hiervoor de toelating te verlenen kan dus niet worden afgeleverd.

Een zorgbekwame school met oog voor de specifieke noden van hoogbegaafde kinderen is gericht op een optimale integratie en op differentiatie. Dit wil zeggen dat hoogbegaafde kinderen zich kunnen integreren in een heterogene groep. Het is belangrijk dat deze kinderen ook de kans krijgen om deel uit te maken van een groep en het gevoel ontwikkelen van erbij te horen. Anders lopen ze het risico om te worden geïsoleerd.

De leerkrachten differentiëren intern naar inhoud, dat is het indikken, verbreden en verdiepen van de leerstof, en naar aanpak, dat is het hanteren van

een meer open, creatieve onderwijsstijl, het coachen van de leerling bij zelfstandig werk, het gericht inzetten van ICT, enzovoort. Naarmate de kinderen ouder worden kan de leerkracht het hoogbegaafde kind vragen om de medeleerlingen te helpen bij opdrachten of bij het verwerken van de leerstof. Het kind leert op die manier zijn kennis en vaardigheden constructief in te zetten. Het leren omgaan met de eigen hoogbegaafdheid in een context van anders- of minderbegaafden is trouwens een cruciale vaardigheid in het leven van een hoogbegaafde.

Hoogbegaafde kinderen kunnen functioneren met ontwikkelingsgelijken. Binnen een basisschool kan onderzocht worden hoe men meer- of hoogbegaafde kinderen gedurende bijvoorbeeld een aantal uren per week samen aan een aantal taken kan laten werken, aansluitend bij hun capaciteiten en interesses. Deze vorm van externe differentiatie is dan, net zoals de maatregelen ten behoeve van leerlingen met leerachterstanden, ingebed in een inclusief schoolbeleid.

Enkel regelmatige leerlingen komen in aanmerking voor financiering of subsidiëring. Een regelmatige leerling is een leerling die onder andere voldoet aan de toelatingsvoorwaarden. Vermits een vierjarige, overeenkomstig de huidige reglementering, niet voldoet aan de toelatingsvoorwaarden voor het lager onderwijs, zal de school voor deze leerling niet worden gefinancierd of gesubsidieerd.

De opvang van hoogbegaafde kinderen kan niet worden opgelost door de juridische mogelijkheid tot inkorting van de studieduur alleen. De vraag naar onderwijs-op-maat voor hoogbegaafde kleuters door middel van externe differentiatie, is verantwoord als er een evenwichtige ontwikkeling wordt beoogd. Een eenzijdig tegemoetkomen aan de cognitieve honger van die kinderen door hun schoolloopbaan steeds maar te versnellen, zou voorbijgaan aan hun sociaal-emotionele noden. Daarom is het belangrijk dat er, zeker bij kinderen van zeer jonge leeftijd, goede afspraken worden gemaakt met de ouders zodat zij geen eenzijdige verwachtingen van de school hebben. Kinderen groeien op in een gezin, hebben vrienden en gaan naar school. Het is net de schoolomgeving die voor een tegengewicht kan zorgen en vooral de sociale ontwikkeling kan bevorderen.

Er zal moeten worden geïnvesteerd in de differentiatiecapaciteit van leerkrachten en scholen. Dit past in de gevoerde politiek van het omgaan met verschillen. De zorguren die met ingang van 1 september 2003 aan basisscholen worden gegeven,

Vanderpoorten

moeten leerkrachten beter in staat stellen om een individueel begeleidingstraject voor die kinderen op te stellen en uit te voeren. Samenspraak met de ouders en overleg met het CLB en de zorgcoördinator zullen dit werk van de leerkracht ondersteunen.

Er gebeurt dus zeker iets voor hoogbegaafde kinderen. In de lagere school en inzake differentiatie, zorg en dergelijke, kunnen kinderen volgens de huidige regelgeving niet vanaf 4 jaar naar het eerste leerjaar. Ik wil advies vragen aan experts om te weten of we daaraan moeten sleutelen. We moeten ook rekening houden met sociaal-emotionele implicaties. Er zijn ook verschillen tussen een kind van 4 en een kind van 6 op het cognitieve en op het lichamelijke vlak. Ik pleit ervoor om een uitgebreid advies te vragen. Ik zal dat met veel plezier doen en met veel interesse afwachten.

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Mevrouw de minister, ik constateer met u dat er nog geen oplossing is voor vierjarige kinderen, maar ik ben tevreden dat u experts wilt raadplegen om hierover na te denken. Ik ben het met u eens dat we de spanning tussen de geestelijke en de fysieke leeftijd van het kind in het oog moeten houden. Ouders kunnen na rijp beraad en na gunstig advies beslissen om hun kind één jaar vroeger naar het lager onderwijs te sturen. Als dat nog vroeger zou kunnen, dan zouden de experts daar nog veel meer bij moeten worden betrokken. Dat mag niet worden overgelaten aan de ouders alleen. De school moet daarvoor ook het draagvlak kunnen bieden. Mevrouw de minister, we zitten in deze zaak op dezelfde lijn.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg mevrouw Brigitte Grouwels tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over een onderwijs-samenwerking tussen Vlaanderen en Turkije

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg mevrouw Grouwels tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over een onderwijssamenwerking tussen Vlaanderen en Turkije.

Mevrouw Grouwels heeft het woord.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, in het kader van het buitenlandse beleid van de Vlaamse regering, heeft de Vlaamse Gemeenschap besloten om de onderwijs-samenwerking prioritair af te stemmen op die landen waar Vlaanderen historisch en cultureel een band mee heeft, of waarvan een groot aantal leerlingen in het Nederlandstalig onderwijs terug te vinden is. Marokko en Turkije werden als nieuwe partners naar voren geschoven voor deze regeerperiode.

Ondertussen is er een bilateraal samenwerkingsakkoord met Marokko inzake onderwijs. Recent heb ik het daar met een aantal mensen van het ministerie van Onderwijs in Marokko over gehad. Mevrouw de minister, wat is de stand van zaken betreffende Turkije ?

Tijdens de gedachtewisseling die in deze commissie plaats had op 16 juli 2001 werd voor een gelijkaardige samenwerking met Turkije, de lente van 2002 als streefdatum naar voren geschoven. Mijn contacten met de Turkse gemeenschap in Brussel leren mij dat de Turken zeker vragende partij zijn voor een dergelijk samenwerkingsakkoord.

Mevrouw de minister, hoe ver staan de huidige besprekingen met de Turkse overheid over dit aangekondigde bilateraal akkoord ? Hoe vorderen de contacten ? Verlopen de contacten met de Turkse overheid moeizamer dan die met de Marokkaanse collega's ? Zo ja, om welke redenen ? In welke tijdspanne denkt u dit samenwerkingsakkoord met Turkije te realiseren ? Kunt u een planning in dit dossier naar voren schuiven ? Wat zal de eventuele inhoud van een raamakkoord met Turkije inzake onderwijs behelzen ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, de gesprekken met de Turkse ambassade zijn op dit ogenblik in een voorbereidende fase. Na de overeenkomst met Marokko was het onze bedoeling om zeer snel een gelijkaardige overeenkomst met Turkije af te sluiten. Ik heb een aantal pogingen daartoe gedaan tijdens internationale vergaderingen en via de ambassade in België. Dat is heel moeilijk verlopen tot op het moment dat er een nieuwe Turkse ambassadeur is gekomen. Die was veel meer vragende partij dan de vorige. Hij nam zelf contact om aan te sturen op zo'n overeenkomst.

Vanderpoorten

We hebben een uitnodiging ontvangen om dat verder te bespreken in Ankara. Met het oog op de verkiezingen aldaar hebben we dat een beetje afgeremd, want het is moeilijker praten met een ontslagnemende regering. In de loop van de komende weken zullen we dat verder concretiseren.

De inhoud van een akkoord zal in grote lijnen vergelijkbaar zijn met het akkoord met Marokko. In de komende tijd moet duidelijk worden welke lijn het Turkse onderwijsbeleid volgt. Dan zal een uitwisseling tot stand komen. De afspraak is dat wij naar Turkije gaan om het principedocument officieel te ondertekenen. Dat is de stand van zaken.

De voorzitter : Mevrouw Grouwels heeft het woord.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Het is duidelijk dat de huidige ambassadeur van Turkije een bijzondere belangstelling heeft voor onderwijs. Hij heeft ook interessante teksten gemaakt. Het Turkse ministerie van Onderwijs volgt de zaken goed op. Ik heb er begrip voor dat u de beleidslijn van de nieuwe regering moet afwachten. We hopen dat de gesprekken zo snel mogelijk worden opgestart en we zullen niet nalaten om hier later op terug te komen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 14.40 uur.*
